

**[Titelblad:] Spraeck ende woord-boek inde Maleysche ende
Madagaskarsche Talen [... en titelpagina en deel van de
sterrencatalogus:] Hier nae volghen eenighe vaste sterren by
Frederick de Houtman int eylandt Sumatra aen't landt met
bequame instrumenten verbetert ende in ghetale vermeerdert
[...]**

Titelblad en deel van de zuidelijke stercatalogus uit Frederik de Houtmans 'Spraeck ende woord-boek inde Maleysche ende Madagaskarsche Talen', 1603

<https://hdl.handle.net/1874/33112>

o - ap Zie over det Spraak- en Woordboek, synde het eerste dat door een Nederlander
van deze talen gemaakt is, G. H. Kortely. Maleysche Spraakkunst p. 276 - 278.

Hier in:

- 12 Samenspraken, Nederduitsch en Maleisch, p. 1 en vervolghen.
- " " " en Madagaskar, p. 75 tot 87.
- Nederduitsch, Maleisch en Madagaskars Woordboek, p. 88 tot 180
- Namen der Maanden, Dagen en Getallen, Duitsch, Met. en Maleis, p. 180 tot 182
- Conjugatie, p. 183, 184.
- Nederduitsch, Arabisch en Turksch Woordboek p. 185 - 222.
- de Adscyrie, Detkinastie en Grootte des meste. Vaste Sterren, waargenomen en berekent op het Eiland Siamatra. - tot aan het einde.

Spraecck ende woord-boeck,

Inde Maleysche ende Madagaskar- sche T alen / met vele Arabische ende Turcsche woorden: Inhoudende twaelf t samensprekinghen inde Maleysche / ende drie inde Madas- gas karsche spraken / met alderhande woorden ende namen / ghestelt naer ordre vanden A.B.C. alles mit Nederduitsch verduyst.

Noch zijn hier byghevocht de Declinatien van vele vaste Sterren/ staende onterne
den Zuid-pool : voor deser tydt nopt ghesien.

Sonderling nut voor de ghene die de Landen van Oost-Indien besoecken: ende niet
min vermakelick voor alle curieuse Lief-hebbers van vreemdicheydt. Alles
ghesteld, gheobserveert, ende beschreven door

Frederick de Houman van Gouda.

Cornelius Q. Chryso-Scholarius. In sterodamus A. 1605.

TAMSTELREDAM,

Op Jan Evertsz. Cloppenburgh/ Boeckvercooper/ op't Water/
inden grooten Bpel. M. vi C. ende III.

Met Privilegie van acht Jaeren.

SONNET.

Au Sieur Frederick de Houtman sur son Vocabulaire.

I
ehova des haults cieux, regardant l'arrogance
De l'humaine raison, lors qu'elle batiffoit
Vne tour qui de terre, aux cieux seleveroit
Soudain se revengea, de telle oultreendance.

Sous avez dit le saint, pense que sans nuisance
Tost vous eschellerez, les estages des cieux
Mais plustost ie feray, apparoitre à voz ieux
Que contre mon douloir ny a nulle puissance.

L'Eternel de courtoitz, confondit leur iargons
Si q'on peule n'entend de l'autre les raisons
Si ce n'est au moyen, d'un scavant interprete.

O Peuple Hollandoys, puis qu'as obtenu
Frederick de Houtman, homme fort bien conis
Au langage Indien, love Dieu de s'retraite.

Par Jan de l'Ecluse.

C Hier nae volghen cenighe vaste
Sterren / by Frederick de Houtman / int Eplandt Su-
matra/ aen't Landt met bequame Instrumenten verbetert/ ende inghetale vermeerdert: Tot
mit endedienst banden gheenen die haer Navigatie by Zuyden den Linie
Æquinoctiael doen: als oock alle Lief-hebbers en diet
van doen soude moghen hebben/
ten besten.

Dese Sterren ghelyckende naer haer rechte Assentie/
dat is/ soa wanneer een Sterre int Zuyden oft Noorden is/ wat Gzaet ende Minute de selve inden
Æquinoctiael Linie doortijgt. Declinatie/ is te segghen: Afwijckinghe/ dat is/ hoe veel Graden ende
Minuten een Sterre van de Linie Æquinoctiael af-gheweiken is/ 't zy nae den Zuyd' ofte
den Noord' Pool toe. Magnitude / is de groote vande Sterre/ te weten/ oft
een Sterre is vande eerste grootte oft meeste licht/ alsoo daer
zyn sevenderleq groote ende lichten.

Den voghel Fenicx heeft 13.Sterren.

1 | D E Noordelycke inde Blam
 2 | De middelste in dito blam
 3 | De Zuyderlycke inde dito blam
 4 | Een inde rechter vleughel
 5 | Een Ster staende inde halg vanden voghel Fenix
 6 | Noch een inde selue hals
 7 | Een int lyf van dito
 8 | Een inde borst
 9 | Een onder de rechter voet int hout
 10 | Een onder de slincker vleughel inde blam
 11 | Een onder de slincker voet int hout
 12 | Int eynde vande slincker vleughel
 13 | Een onder dito vleughel int vter

Affen.	Declin.	Ma.
347	20	40 50 5
348	35	44 15 5
349	45	42 45 4
357	10	47 45 4
1	0	44 5 2
1	30	45 34 4
2	40	50 15 4
4	30	47 30 4
7	20	59 30 4
11	20	49 20 3
13	57	0 4
18	44	45 3
19	30	51 25 3

De Zuyder Croon heeft 16 Sterren.

1 | D E Westelycke inde Croon
 2 | De tweede in dese
 3 | De derde inde selue
 4 | De vierde in dese
 5 | De vijfde haue dese
 6 | De seoste inde selue
 7 | De sevende in dese
 8 | De achtste haue dese
 9 | De neghende volghens
 10 | De thintende volghens
 11 | De elfde in dese
 12 | De twaelfde
 13 | De derthiende in dese
 14 | De veerthiende in dese
 15 | De bysthende volghens
 16 | De laetste inde Croon

Affenti.	Declin.	Ma.
269	18	41 45 4
270	40	15 5
270	10	39 18 5
271	26	43 16 5
273	28	44 10 5
275	36	45 20 5
276	30	43 30 6
277	35	43 5
278	40	42 2 4
279	45	40 35 4
280	30	38 50 4
277	37	37 40 5
274	38	20 5
274	25	40 5
274	50	41 5

Het Zuyder eynde vanden Nyli, verbeterd ende by-ghevoecht 7. Sterren.

Affenti.	Decli.	Ma.
1 A Carnar het eynde des Nyli	20	50 59 20 1
2 De eerste daer aen volghende	25	20 54 30 4
3 De tweede volghende	31	25 53 45 4
4 De derde volghende	33	50 49 30 4
5 De vierde volghende	35	40 44 24 4
6 De vijfde volghende	37	24 41 28 4
7 De seoste volghende inde Nyli	41	20 41 50 3

De VVater slang heeft 15 Sterren.

Affenti.	Declin.	Ma.
1 H Et Hoest vande Waterslang	26	63 30 2
2 Een inde hals vande selue	38	23 65 0 5
3 De tweede volghende	41	38 68 25 5
4 De derde volghende	39	50 69 18 5
5 De vierde volghende	34	45 70 5
6 De vijfde volghende staet boven 't cleyne wolkken	46	50 71 45 5
7 De seoste volghende	10	27 72 15 5
8 De sevende volghende	4	30 75 10 5
9 Een staet boven de voorgaende	356	42 74 6 5
Het cleyne wolkken	14	25 75
10 De neghende volghende	4	30 80 12 4
11 De thintende volghende	359	79 30 6
12 De elfde staet inde steert	332	45 83 40 4
13 Het eynde vande steert	312	34 78 46 4
14 Een voor de borst vande Waterslang	56	65 45 4
15 Noch een staende onder dese	62	30 74 4